

СИЛАБУС

«Захист національного інформаційного простору»

ВикладачДоценко Олена Михайлівнакандидат юридичних наук

е-пошта: olena.dotsenko@karazin.ua

телефон: 0662847282

часи роботи: _____

Академічний період

1 семестр 2020/2021 н.р.

Академічні годиниВівторок 17.00**Місце проведення**Дистанційно**Навчальне навантаження**

3 кредити ЄКТС, 90 годин

Пререквізити: здобувачі повинні мати знання з дисциплін «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», «Пропаганда і контрпропаганда в міжнародних відносинах», орієнтуватись у загальних тенденціях розвитку міжнародних відносин, вільно володіти державною мовою.

Постреквізити: вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів базових знань з основних засад захисту національного інформаційного простору України як чинника національної безпеки, а також практичних умінь та навичок правильного тлумачення та застосування заходів інформаційної протидії, необхідних для вирішення комплексних теоретичних та практичних задач під час їх майбутньої професійної діяльності у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій та регіональних студій та при проведенні досліджень.

Призначення навчальної дисципліни: навчальна дисципліна призначена для підготовки магістрів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» «освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека». Вивчення дисципліни передбачає формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 7 - уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК 11 - навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності, здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності);

а також формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1 - поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики;

ФК 8 – здатність організувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, працювати в рамках міжнародних конференцій, організацій, інших форм практичного співробітництва, працювати з дипломатичними міжнародними документами;

ФК 11 – здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики (зокрема міжнародних та внутрішньодержавних конфліктів).

Цілі курсу:

ПРН 32 – знання методичних основ та технологій здійснення інформаційно-психологічних операцій в міжнародних відносинах.

ПРН 42 – знання теоретичних та практичних основ забезпечення інформаційної безпеки держави.

ПРН 40 – володіти теоретичними та практичними основами забезпечення інформаційної безпеки держави.

ПРН 47 – мати практичні навички із забезпечення інформаційної безпеки держави.

Інформаційні ресурси:

Необхідні

- 1) Головка А. А. Громадянське суспільство як суб'єкт протидії загрозам національній безпеці в інформаційній сфері : дис. ... канд. політ. наук : 21.01.01. Київ, 2018. 199 с.
- 2) Дубняк К. А. Інформаційний простір: структура та функціональні параметри. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2015. № 4 (24). С. 21–25.
- 3) Лапінська Є. І. Інформаційна безпека: поняття, види та ознаки. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 6. С. 262–266.
- 4) Младьонова О. Д. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології». 2017. Вип. 31. С. 87–92. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/9596> (дата звернення: 03.05.2020).
- 5) Солодка О. М. Захист інформаційного простору України в умовах інформаційного суспільства. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору*: матеріали міжнародної наукової конференції, м. Київ, 21–23 жовтня 2014 року. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/406> (дата звернення: 20.08.2020).
- 6) Ткачук Т. Інформаційна безпека держави в національному законодавстві європейських країн. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 1 (Volume 2). С. 145–150. URL: http://vjhr.sk/archive/2018_1/part_2/24.pdf (дата звернення: 20.08.2020).
- 7) Ткачук Т. Сучасні загрози інформаційній безпеці держави: теоретико-правовий аналіз. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 182–186. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/38.pdf> (дата звернення: 20.08.2020).
- 8) Шевченко М. Поняття національного інформаційного простору та його характеристики. *Теорія і практика сучасної журналістики. Український інформаційний простір*. 2018. Випуск 1. С. 103–112.
- 9) Dickinson S. China's New Cybersecurity System: There is NO Place to Hide. October 7, 2019. Harris Bricken : web-site. URL: <https://www.chinalawblog.com/2019/10/chinas-new-cybersecurity-system-there-is-no-place-to-hide.html> (Last Accessed: 20.08.2020).
- 10) The Privacy, Data Protection and Cybersecurity Law Review / ed. Raul A. Ch. Sixth edition. United Kingdom, Law Business Research Ltd, 2019. 442 p. URL: https://thelawreviews.co.uk/digital_assets/a3cf7f19-36b0-4627-84fe-805c58ab9ae7/The-Privacy-Data-Protection-and-Cybersecurity-Law-Review-Edition-6-secured.pdf (Last Accessed: 20.08.2020).

Додаткові

- 1) Антонюк В. В. Організаційно-правові засади формування та реалізації державної політики інформаційної безпеки України: 25.00.02 / Національна академія державного управління при Президентові України. Київ, 2017. 21 с.
- 2) Валюшко І. О. Інформаційна безпека України в контексті російсько-українського конфлікту: дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04 / Дипломатична академія України при МЗС України; Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Київ, 2018. 210 с.
- 3) Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція внутрішньої політики : вибрані наукові праці. Київ, 2016. 528 с.

- 4) Глобальна та національна безпека : підручник / авт. кол.: В. І. Абрамов., Г. П. Ситник, В. Ф. Смоляннюк ; за заг.ред. Г. П. Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
- 5) Демченко м. А. Специфіка формування національного інформаційного простору в сучасній Україні в контексті зміни державної політики в інформаційній галузі. *Наукові праці МАУП*. 2016. Вип. 49 (2). С. 43–46.
- 6) Мітін В. І. Інформаційний тероризм на сучасній міжнародній арені. *Международный научный журнал «Интернаука»*. 2011. № 2 (24). С. 65–68.
- 7) Ничипорук Н., Вознюк Є. Секрет успіху США у сфері інформаційної безпеки. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2018. № 1 (3). С. 66–71.
- 8) Ткачук Т. Ю. Правове забезпечення інформаційної безпеки в умовах Євроінтеграції України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / ДВНЗ «Ужгородський національний університет. Ужгород, 2019. 487 с.
- 9) Collins A. *Contemporary Security Studies*. 3rd ed. United Kingdom: Oxford University Press, 2013. 478 p.
- 10) Potts M. *The State Information Security. Network Security*. 2012. Volume 2012. Issue 7. P. 9–11. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1353485812700648> (Last Accessed: 20.08.2020).

Політика курсу:

- відвідування занять є обов'язковим елементом вивчення курсу, проте бали за відвідування без виконання завдань та роботи на практичному занятті не ставляться;
- розподіл навчального навантаження: курс передбачає 10 годин лекцій, 10 годин практичних занять та 70 годин самостійної роботи;
- виконання завдань, процедури подання завдань на перевірку, кінцевих термінів здачі завдань, запізнення здачі контрольних робіт, повторної здачі завдань: здобувачі виконують та здають на перевірку завдання, передбачені робочою програмою та комплексом навчально-методичного забезпечення дисципліни протягом семестру підчас практичних занять або консультацій, граничний строк подачі завдань на перевірку – останнє заняття. У разі повторної здачі завдання після зауважень, кількість балів, які може отримати здобувач, знижується на 20% від максимальної кількості балів за конкретне завдання.
- пропуски занять: для відпрацювання пропущеного практичного заняття здобувач має відповісти на теоретичні питання за темою, що відпрацьовує, а також здати письмові завдання за темою на оцінювання в день відпрацювання. Граничний строк відпрацювання пропущених занять – остання консультація перед екзаменом;
- академічна мобільність: відпрацювання пропущених занять або перезарахування результатів навчання в іншому закладі з причини академічної мобільності здійснюється відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів ХНУ імені В. Н. Каразіна;
- перезарахування результатів навчання в іншому закладі: здійснюється відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів ХНУ імені В. Н. Каразіна, а також за умови усної відповіді здобувачем на 3 питання за будь-якими темами курсу;
- дотримання академічної доброчесності, плагіату, наслідків порушення академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності є однією з основних вимог при виконанні завдань, підготовці до занять, роботи на практичних заняттях та написання екзаменаційної роботи. У разі недотримання академічної доброчесності вживаються заходи відповідальності, передбачені чинним законодавством України;
- вивчення дисципліни особами з особливими вимогами: здійснюється в звичайному форматі з індивідуальним підходом до здобувача та врахуванням особливих вимог;

- поведінка в аудиторії (запізнення, їжа, напої): здобувачі мають дотримуватися етичних норм у навчанні, поважати своїх колег. У разі запізнення до 15 хвилин, здобувач може зайти до аудиторії, не відволікаючи інших від роботи. Запізнення понад 15 хвилин вважається пропуском та має бути відпрацьоване. Під час навчання мають бути дотримані етичні норми, протягом заняття можна вживати воду, проте не вживати їжу;
- використання електронних пристроїв: під час проведення лекцій та практичних занять здобувачам дозволяється використання електронних пристроїв, але виключно в якості допоміжного інструменту для навчання.

Протоколи комунікації

Здобувачі можуть обмінюватися інформацією з викладачам під час лекцій, практичних занять та консультацій, а також за допомогою сайту дистанційного навчання <https://dist.karazin.ua/moodle>, електронної пошти викладача olena.dotsenko@karazin.ua, месенджера Telegram_0939026266. Електронні засоби комунікації слід застосовувати у робочі дні та робочий час викладача.

Форми контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль знань здобувачів проводиться на *практичному занятті у формі усного опитування та навчальної дискусії, виконання тестових завдань, захисту презентацій доповідей, навчальних дискусій за науковими статтями та нормативними актами, захисту есе, розробки порівняльних таблиць, колоквиуму* тощо.

Сума балів за виконання завдань на практичному занятті складає:

Тема 1 – 5,5 балів: (виконання тестових завдань – 1 бал, захист презентацій доповідей – 1 бал; навчальна дискусія за науковими статтями – 3 бали; презентація та захист порівняльної таблиці – 0,5 бал).

Тема 2 – 4 бали: (виконання тестових завдань – 1 бал; навчальна дискусія за науковою статтею – 1,5 бали; навчальна дискусія за нормативним актом – 1,5 бали).

Тема 3 – 4,5 бали: (виконання тестових завдань – 1 бал, захист презентацій доповідей – 1 бал; навчальна дискусія за науковою статтею – 1,5 бали; захист есе – 1 бал).

Тема 4 – 10 балів: (захист презентацій доповідей – 2 бали (1 за кожну презентацію); презентація та захист порівняльної таблиці – 2; захист есе – 1 бал; колоквиум – 5).

Поточний контроль *самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки відповідей за навчальними питаннями теми, підготовки презентацій доповідей, підготовки тематичних схем, підготовки есе, аналізу наукових статей та нормативних актів, презентації та захисту порівняльних таблиць, групової роботи з підготовки питань для колоквиуму.*

Сума балів за виконання завдань для самостійної роботи здобувачів складає:

Тема 1 – 8 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 2 бали; підготовка презентацій доповідей – 2 бали; аналіз наукових статей – 3 бали; розробка порівняльної таблиці – 1 бал.

Тема 2 – 6 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 2 бали; аналіз наукової статті – 1,5 бали; аналіз нормативного акту – 1,5 бали; підготовка тематичної схеми – 1 бал.

Тема 3 – 8 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 2 бали; підготовка презентацій доповідей – 2 бали; підготовка тематичної схеми – 2 бали (1 за кожну схему); підготовка есе – 2 бали.

Тема 4 – 14 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 2 бали; підготовка презентацій доповідей – 4 бали; розробка порівняльної таблиці – 2 бали; підготовка

есе – 2 бали; групова робота з підготовки питань до колоквиуму – 4.

Загальна сума балів за виконання завдань для самостійної роботи та роботу на практичних заняттях може сягати 60 балів.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку: 40 тестових завдань. Максимальна кількість балів – 40 (правильна відповідь на 1 тестове завдання = 1 бал).

У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0 балів).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти залік **у такій самій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Захист національного інформаційного простору».

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є рівень засвоєння знань та набуття навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, вміння орієнтуватися у сучасних подіях в світі і державі, навички узагальненого мислення, логічність та повноту засвоєння навчального матеріалу, навички творчого підходу до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за поточним контролем.

Кількість балів	Критерії оцінювання
52–60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
44–51	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
37–43	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

29–36	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21–28	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
13-20	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-12	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал, порушення норм академічної доброчесності при виконанні завдань.

Результати оцінювання роботи здобувачів фіксуються у відповідній відомості.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи практичному занятті або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

До заліку допускаються здобувачі, які були присутніми не менш ніж на 70% занять з навчальної дисципліни, враховуючи відпрацьовані, та набрали не менш, ніж 25 балів за поточний контроль знань.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
40	Здобувач правильно відповів на всі тестові питання.
30	Здобувач правильно відповів на не менш, ніж 75 % тестових питань.
20	Здобувач правильно відповів на не менш, ніж 50 % тестових питань.
10	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 25 % тестових питань.
0	Здобувач не відповів на жодне з тестових питань.
Правильна відповідь на одне тестове питання – 1 бал.	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

КАЛЕНДАР КУРСУ

«Захист національного інформаційного простору»

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1 семестр 2020 / 2021 навчального року				
1	Теоретичні засади національного інформаційного простору.	Лекція	2	1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з рекомендованою літературою за темою та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.
2	Інформаційна безпека в контексті національної безпеки держави.	Лекція	2	1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з рекомендованою літературою за темою та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.
3	Інституційно-правові засади захисту	Лекція	2	1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з

	національного інформаційного простору України.			рекомендованою літературою за темою та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.
4	Теоретичні засади національного інформаційного простору.	Практичне заняття	2	1. Підготувати презентації доповідей з визначених тем (на вибір). 2. Розробити тематичну таблицю. 3. Ознайомитися та проаналізувати дві наукові статті.
5	Інформаційна безпека в контексті національної безпеки держави.	Практичне заняття	2	1. Підготувати тематичну схему. 2. Ознайомитися та проаналізувати наукову статтю. 3. Ознайомитися та проаналізувати нормативний акт. 3. Підготувати есе на визначену тему.
6	Досвід захисту національного інформаційного простору в інших країнах	Лекція	2	1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з рекомендованою літературою за темою та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.
7	Інституційно-правові засади захисту національного інформаційного простору України.	Практичне заняття	2	1. Підготувати презентації доповідей з визначених тем (на вибір). 2. Розробити тематичну таблицю. 3. Підготувати есе на визначену тему.
8	Досвід захисту національного інформаційного простору в інших країнах	Практичне заняття	2	1. Підготувати презентації доповідей з визначених тем (на вибір). 2. Розробити тематичну таблицю. 3. Підготувати есе на визначену тему.
9	Досвід захисту національного	Лекція	2	1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з

	інформаційного простору в інших країнах			рекомендованою літературою за темою та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.
10	Досвід захисту національного інформаційного простору в інших країнах	Практичне заняття	2	1. Підготувати презентації доповідей з визначених тем (на вибір). 2. Поділитися на дві групи та підготувати питання здобувачам іншої групи за всіма темами курсу для колоквіуму.
18–20	Підсумковий семестровий контроль			1. Підготуватися до тестових завдань за запропонованим переліком питань для підготовки.